

Samen werken aan interculturalisatie en duurzame ontwikkeling

Samen inkleuren

Samen inkleuren

De natuur- en milieuorganisaties hebben afgelopen jaren, samen met migranten-organisaties, het voortouw genomen om in Zuid-Holland met allochtone bevolkingsgroepen in discussie te gaan over natuur- en milieuonderwerpen. De Wereldcafés zijn hier een goed voorbeeld van.

Dit jaar ben ik bij het Wereldcafé in Rotterdam aanwezig geweest. Opvallend vond ik de positieve sfeer om samen naar nieuwe, concrete initiatieven te zoeken en die te bespreken. Deels kleinschalige projecten, dicht bij de alledaagse praktijk, deels ook zeer ambitieuze. Verheugend vond ik ook de aandacht voor jongeren in onze provincie en de enthousiaste inzet van vele vrijwilligers.

Het samenwerken en het elkaar opzoeken geeft meer begrip voor elkaars achtergronden en standpunten. De onderwerpen natuur en milieu zijn daarbij een goed aangrijpingspunt. Een aantrekkelijke natuur en een gezond leefmilieu zijn immers voor ons allemaal van groot belang. Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk om de natuur en een gezond milieu ook voor de toekomst veilig te stellen. Uitvoering van de vele nieuwe initiatieven kan daaraan ook echt inhoud geven.

De uitwisseling van standpunten is momenteel zeer wenselijk. De komende jaren is er nog een inhaalslag nodig om elkaar ook op dit terrein beter te leren begrijpen en samen op te trekken.

Op de wat langere termijn zal bijvoorbeeld de samenstelling van natuur- en milieuorganisaties recht moeten doen aan de diversiteit in onze samenleving. Ik hoop van harte dat de Wereldcafés en vele andere activiteiten op dit terrein daaraan een bijdrage zullen leveren.

Kleurrijke Samenleving

In Dordrecht, Alphen aan den Rijn, Den Haag en Rotterdam organiseerde het IVN Consulentenschap Zuid-Holland het afgelopen voorjaar een aantal bijeenkomsten onder de naam 'Wereldcafés'. De Wereldcafés maken deel uit van het Zuid-Hollandse project 'Samen werken aan interculturalisatie en duurzame ontwikkeling'. Ze kwamen tot stand door samenwerking van allochtonenorganisaties, wijk en opbouwwerkorganisaties, IVN vrijwilligers- en andere natuur- en milieuorganisaties. Wereldcafés wil een platform zijn om mensen met verschillende culturele achtergronden bij elkaar te brengen. Mensen gaan met elkaar in gesprek en kijken welke mogelijkheden er zijn voor samenwerking rond natuur- en milieuonderwerpen. Gezamenlijk vragen ze aandacht voor hun leefomgeving.

Wereldcafés laat zien dat zorg en aandacht voor leefomgeving een gezamenlijk belang is en kan rekenen op belangstelling vanuit verschillende bevolkingsgroepen die zich samen in dit thema kunnen vinden. Het beschrijft hoe lokale samenwerkingsinitiatieven tot stand kunnen komen. Veel goede ideeën en voornemens bevinden zich nog in een voorbereidende fase en zullen later uitgewerkt worden. Een aantal initiatieven is concreter en wordt al uitgevoerd. Alle deelnemende organisaties hebben in ieder geval een belangrijke stap gezet: ze hebben elkaar leren kennen, van elkaar geleerd en samengewerkt aan voorstellen die bijdragen aan een duurzame multiculturele samenleving. Gezamenlijk is door een aantal projectpartners het programma 'Kleurenkapitaal' opgesteld voor de provincie Zuid-Holland (2006-2007). IVN Nederland heeft het thema 'Kleurrijke Samenleving' tot één van de speerpunten van het beleid uitgeroepen.

In deze publicatie leest u over de eerste stappen in de samenwerking die een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van een kleurrijke samenleving.

Linda Brouwer, Programmaleider Kleurrijke Samenleving

‘We zijn samen op de goede weg’

Ervaringen

Samenwerken met mensen met verschillende culturele achtergronden vraagt om aanpassingen in de manier van werken en in de communicatie. Voor mij is een van de belangrijkste ervaringen uit dit project dat persoonlijke contacten van doorslaggevend belang zijn. Door de inzet van persoonlijke contacten, een uitgebreid netwerk en de inspanning van de projectpartners bij de werving, is het gelukt om mensen van diverse (vrijwilligers)organisaties samen te brengen in de Wereldcafé's. Dat gebeurde soms op een andere manier dan we gewend zijn. Deelname werd niet altijd gemeld via de aanmeldformulieren en soms wisten we tien minuten voor aanvang nog niet wie er zouden komen. In een enkel geval hebben we op aanvangstijd nog mensen uit de omgeving hebben gebeld die vervolgens een paar minuten later enthousiast aanschoven.

Samenwerken vraagt om flexibel zijn, je relaxt opstellen en anders werken als dat we in dit overgeorganiseerde Holland gewend zijn. Dit kunnen we als een verrijking ervaren.

Tijdens de Wereldcafés bleek ook dat sommige woorden een andere lading kunnen hebben door cultuur en achtergrond. Een van de deelnemers wilde bijvoorbeeld geen afspraken maken maar hij nodigde wel mensen uit om een keer bij zijn organisatie binnen te lopen. Afspraak was voor hem een te zwaar begrip. Bij navraag bleek dat als in zijn land van herkomst een afspraak niet wordt nagekomen, dit binnen de gemeenschap zwaar wordt aangerekend, of zelfs bestraft. Ook de betekenis van het woord ‘vrijwilliger’ is niet voor iedereen hetzelfde. In sommige landen zijn vrijwilligers ‘vriendjes’ van de overheid of dictatuur, die je niet kunt vertrouwen.

Religie en cultuur

Religieuze en culturele achtergronden van mensen bieden kansen voor samenwerking. Het belang van een duurzame wereld en de thematiek van natuur en milieu spelen vaak een grote rol binnen diverse religieuze stromingen. Zo is de kleur van de islam groen. Het is een heilige kleur. De koran verwijst in diverse teksten ►

naar de belangen van een gezonde wereld. Natuur en milieu brengen overigens ook mensen met verschillende geloofsovertuigingen samen. Centraal staat het samenwerken aan een duurzame samenleving, niet religie. Religieuze en culturele achtergronden vragen ook om aanpassing en respect voor de keuze dat vrouwen soms alleen willen deelnemen aan activiteiten waar geen mannen bij aanwezig zijn.

Kleurrijke initiatieven

Samenwerken vraagt om tijd, geduld en vertrouwen. Wees duidelijk over wat je wilt. Bij ieder positief resultaat heb je samen weer iets opgebouwd om mee verder te gaan en groeit het enthousiasme. Dit geldt uiteraard voor zowel autochtone als allochtone organisaties.

Natuur- en milieuorganisaties moeten zich realiseren dat hun organisatie en de activiteiten niet bij iedereen bekend zijn. Bij veel migranten staat bovendien de zorg voor natuur en milieu niet bovenaan de agenda. Dat betekent echter niet dat er geen interesse is in activiteiten rond natuur en milieu. Door met elkaar in gesprek te gaan kunnen activiteiten afgestemd worden op de behoeften en daarin kunnen organisaties elkaar vinden en elkaar verder helpen. De initiatieven die ontstaan zijn via de wereldcafés zijn hiervan inspirerende voorbeelden. Het proces van ontmoeting naar samenwerking gaat niet vanzelf. Het duurt een tijd voordat we samen iets durven te ondernemen. In alle gevallen is de goed voor ogen te houden dat zowel dé allochtoon als dé autochtoon niet bestaat.

TIP Werk vooral kleinschalig en lokaal, sluit aan bij ieders behoefte, kijk wat je voor elkaar kan betekenen en focus je daarbij vooral op uitwisseling. Ga niet alleen uit van je eigen bestaande activiteiten en de verwachting dat mensen daar wel aan mee willen gaan doen. Pas je aan, aan elkaar en vertel niet hoe het moet maar praat over hoe het zou kunnen. Samen.

Stichting Fazilet en IVN Woesteland zoeken naar mogelijkheden om samen een jongerenkamp op te zetten

Een natuurkamp voor jongeren

Het Wereldcafé in Dordrecht bracht Ayhan Köse, voorzitter van stichting Fazilet in contact met Jeroen Groothuismink van WoesteLand, de jongerenorganisatie van het IVN. Zij hebben gesproken over kansen en mogelijkheden om een natuurkamp op te zetten. Fazilet is al enige tijd bezig om hiervoor de mogelijkheden te onderzoeken, maar stuit hierbij op veel organisatorische drempels. Hierbij kan de kennis en ervaring van IVN WoesteLand zeer nuttig zijn. WoesteLand organiseert immers al 35 jaar natuurkampen. WoesteLand wil met de activiteiten beter aansluiten bij andere doelgroepen, zoals Turkse jongeren, om de natuurkampen voor hen aantrekkelijk te maken en uit andere hoeken actieve vrijwilligers te werven.

Hoe gaat het verder? Eind december gaan er een aantal vrijwillige begeleiders van Fazilet op het kamp van WoesteLand een kijkje nemen. Ze maken kennis met werkvormen, activiteiten, materialen en praten met de begeleiders van WoesteLand over organisatorische zaken. Een volgende stap is wellicht dat de jongeren van Fazilet met een kamp meedraaien als aspirant begeleiders. WoesteLand en Fazilet blijven met elkaar in contact en spreken de intentie uit in de toekomst gezamenlijk een kamp te organiseren.

‘Bij IVN WoesteLand zijn we constant bezig te zoeken naar vernieuwing en verbetering van onze activiteiten. Ons streven is een zo breed mogelijk publiek te betrekken bij onze activiteiten. We willen kijken hoe we onze activiteiten interessant kunnen maken voor een zo breed mogelijk publiek zonder daarbij onze idealen uit het oog te verliezen. De samenwerking met Fazilet zal ons daarbij helpen.’

Jeroen Groothuismink, IVN Woesteland

‘Wij willen de samenwerking met IVN niet alleen bij het organiseren van kampen houden. Ik wil meer en ben al in gesprek met IVN vrijwilligersafdeling Dordrecht. We worden graag betrokken bij meerdere activiteiten die IVN Dordrecht organiseert.’

Ayan Köse, voorzitter Fazilet

NAS en IVN Leiden op zoek naar samenwerking

Samenwerking zichtbaar maken in activiteiten

Het Wereldcafé in Alphen aan den Rijn inspireerde de Leidse organisatie NAS tot het organiseren van een bijeenkomst in met het thema: integratie van allochtone organisaties in de samenleving en de rol en visie van de gemeente hierin.

Op de bijeenkomst waren ook wethouders van de gemeente Leiden aanwezig die het belang dat de gemeente hecht aan samenwerking tussen de verschillende organisaties benadrukten. Samenwerking en externe zichtbaarheid door gezamenlijke activiteiten tellen bij de toekenning van de subsidies in belangrijke mate mee.

Stichting NAS wil zelf actief de komende tijd samenwerkingsverbanden aangaan om zo inzicht te krijgen in de mogelijkheden en de gevolgen van deze gemeentelijke aanpak. Deze bevindingen worden aansluitend met de gemeente geëvalueerd. Met IVN Leiden, ook aanwezig op het Wereldcafé, lopen inmiddels al gesprekken over mogelijkheden tot samenwerken.

NAS (Nederlands Arabische Stichting) zet zich in voor ontwikkelings-samenwerking, bekendheid over de Palestijnse cultuur in Nederland, integratie door samenwerking te bevorderen tussen culturen in Leiden en daarvoor ook steeds meer een brugfunctie te vervullen tussen diverse organisaties. NAS heeft een belangrijke sleutelrol naar de achterban.

IVN Den Haag en Helin organiseren samen excursies in de buurt

Natuuractiviteiten ondersteunen taalvaardigheid

Op het Wereldcafé in Den Haag raakten IVN-vrijwilligers en vrouwen van de Koerdische vrouwenvereniging Helin met elkaar in gesprek over de ontwikkeling van taalvaardigheid. Voor nieuwkomers is het belangrijk om na de taalcursus regelmatig Nederlands te spreken, bij voorkeur met mensen voor wie Nederlands de moedertaal is. Op die manier wordt de taalvaardigheid verder ontwikkeld. Dikwijls blijkt echter dat nieuwe Nederlanders nauwelijks contact hebben met mensen die de taal goed spreken. IVN Den Haag en Helin hebben hun ideeën hierover verder uitgewerkt en een aantal initiatieven bedacht waarbij natuur een belangrijke rol speelt. Met de organisatie van activiteiten dicht bij huis dragen ze bij aan de uitwisseling van kennis tussen verschillende culturen en ondersteunen ze taalontwikkeling. De activiteiten zorgen voor afleiding en dragen bij aan nieuwe contacten en verkenning van de buurt. De belevingswereld van de Koerdische vrouwen die hier dikwijls als vluchteling in Nederland zijn gekomen, en gericht is op overleven in een nieuwe maatschappij, vormt hierbij het uitgangspunt. Natuurbeleving en tuinieren zijn onderwerpen die een brug kunnen slaan tussen verschillende culturen. Deze onderwerpen zijn zeer geschikt om concreet ervaringen uit te wisselen met bijvoorbeeld een bezoek aan een kruidentuin of een wandeling langs eetbare gewassen.

IVN Den Haag en Helin willen het contact rustig uitbouwen. Het voornemen is om volgend jaar gezamenlijk vier natuuractiviteiten te organiseren. De eerste vindt plaats in februari en is opgezet als gezinsactiviteit. Op zondag komen de vrouwen namelijk met hun gezinnen naar het verenigingsgebouw van Helin voor diverse reguliere activiteiten. Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheid om in april 2006 gezamenlijk mee te doen aan de cityduinwandeling, die georganiseerd wordt door het Haags Milieucentrum. Daarvoor moeten er eerst genoeg leuke en goede ervaringen zijn en vertrouwen worden opgebouwd. Het is de bedoeling om met de deelnemers van Helin en het IVN viermaal per jaar natuur- en milieuactiviteiten te organiseren op zondag. Gaandeweg wordt ook gekeken of het mogelijk is om aansluiting te vinden bij de Surinaamse en Irakese organisaties. Het IVN hoopt dat er een goede band wordt opgebouwd en ziet goede kansen om samen met Helin activiteiten te organiseren die op elkaar aansluiten.

Natuurwandelingen bevorderen taalvaardigheid en contacten

IVN Alphen en de Afghaanse Vereniging organiseren voorjaarswandeling

Omdat ik nauwelijks in contact sta met mensen die de Nederlandse taal spreken, ontwikkel ik net als vele andere Afghanen die ik ken de kennis van de Nederlandse taal niet verder.' Deze woorden sprak dhr. M.A. Wasiq van de Afghaanse vereniging tijdens het Wereldcafé in Alphen aan den Rijn. Stichting Meander en het IVN zagen hierin een aanknopingspunt voor contact met IVN Alphen aan den Rijn.

Elke dinsdag komen de leden van de Afghaanse vereniging in Alphen aan den Rijn bijeen. Stichting Meander en IVN Alphen aan den Rijn hebben op een van deze bijeenkomsten een toelichting gegeven op IVN-activiteiten en gesproken over mogelijkheden tot samenwerking. De leden van de Afghaanse vereniging gaven aan graag aansluiting te willen vinden bij de plaatselijke bevolking, maar hun ervaring is dat het niet gemakkelijk gaat. Op een volgende bijeenkomst is het idee uitgewerkt om de Afghaanse gemeenschap uit te nodigen voor een wandeling van het IVN, om zo de Nederlandse taal te oefenen. De eerste buitenactiviteit wordt georganiseerd in het voorjaar van 2006. Nico Rensen van IVN Alphen aan den Rijn wil graag al eerder concreet aan de slag en de contacten niet laten verwateren. Daarom zijn de leden van de Afghaanse vereniging in januari te gast in het IVN-gebouw waar zij een presentie krijgen over de (ontstaans)geschiedenis van Alphen aan den Rijn en het polderlandschap in de omgeving.

'Je moet geen claim op elkaar leggen. De contacten zijn nu nog heel broos. Het verder ontwikkelen van dingen moet op kameraadschappelijke basis gebeuren. En dat kost tijd'

Nico Rensen, IVN Alphen aan den Rijn

IVN Dordrecht, NME Centrum Weizigd en Menzil samen op pad

Natuurwandelingen en taalmaatjes in Dordrecht

Het Wereldcafé in Dordrecht bracht IVN-afdeling Dordrecht in contact met Menzil, Stichting Fazilet en de Mevlana moskee. IVN Dordrecht wil met deze nieuwe contacten tot samenwerking komen en hierin verder gaan dan het organiseren van een excursie of een uitnodiging voor een ledenavond. De afdeling zoekt aansluiting bij de belangstelling en beleving van de andere partners. De ervaring heeft geleerd dat de contacten makkelijker tot stand komen als het overleg afgestemd wordt op vaste activiteiten van de andere organisaties, zoals ontmoetingsavonden.

Het contact met de vrouwen van Stichting Menzil bestaat op dit moment uit het uitwisselen van ideeën. IVN Dordrecht en NME-centrum Weizigt stellen onder andere een buurtverkenning voor. IVN Dordrecht neemt het initiatief om samen met Menzil twee wandelingen te organiseren door de wijk en het park. Daarnaast onderzoeken Menzil en het IVN of het mogelijk is om gezamenlijk een vervolg te geven aan het 'Taalmaatjesproject'. Dit project is gericht op oudkomers die na het inburgeringstraject toch weer in een taalisolement terechtkomen. De taalopleiding is dan afgerond, maar de deelnemers zijn nog lang niet uitgeleerd. Gedacht wordt over het opnemen van een praktijkonderdeel binnen het project dat verzorgd wordt door de IVN-afdeling.

Stichting Fazilet en IVN Dordrecht zijn met elkaar in gesprek om de jongeren van 12-16 jaar van Fazilet te betrekken bij natuuractiviteiten in de Biesbosch als aanvulling op de bestaande IVN-groep.

Boottocht over de Biesbosch

Informele contacten leiden tot nieuwe initiatieven

IVN Consulentenschap Zuid-Holland, Biesboschcentrum Dordrecht, TEMA-NL en de Dordtse Mevlana moskee hadden al voordat de Wereldcafés plaats hadden gevonden het plan opgevat om een gezamenlijke vaartocht door de Biesbosch te maken. Het idee is ontstaan tijdens een bijeenkomst in de Mevlana moskee, waar ook het Natuur- en Milieucentrum Weizigt, IVN-afdeling Dordrecht, de gemeente Dordrecht en het Biesboschcentrum aanwezig waren. Uiteindelijk is het idee als initiatief voorgedragen tijdens de Wereldcafés in Rotterdam en Dordrecht, om zo vanuit de regio Drechtsteden organisaties met elkaar in contact te brengen. Het plan was om een informele avond in het najaar te organiseren met een multimediashow in het Biesboschcentrum, een korte wandeling en een tocht op de boot Halve Maen.

Dit initiatief laat zien dat het niet altijd nodig is om eerst alles binnen vier muren te bespreken. Het is mogelijk, leuk en inspirerend om inhoudelijk aansluiting te vinden tijdens een activiteit. Er werden op deze dag veel contacten gelegd waar weer vervolgspraken uit zijn gekomen. Zo heeft de IVN-afdeling Dordrecht tijdens deze dag een uitnodiging ontvangen van Fazilet voor een diner met andere organisaties uit Dordrecht. Daar ontmoette de IVN-afdeling weer anderen. Zo werden er op een vrijblijvende manier nieuwe contacten gelegd met een doelgroep die eerst onzichtbaar en onbereikbaar leek. Het Biesboschcentrum gaf aan na dit initiatief meer allochtone bezoekers te hebben ontvangen.

‘Ik kan soms hele dagen prediken over het belang van natuur en milieu, een gezonde wereld. Een dag in deze schitterende omgeving legt meer uit dan al die woorden. We zouden dit als gemeenschap meer moeten doen’

Imam Hüseyin Akbaş, Mevlana moskee Dordrecht

TEMA-NL, Stichting Ecokids Nederland en het IVN brengen kinderen in contact met de Nederlandse natuur

Integratie allochtone jeugd in de natuur

De Wereldcafés inspireerden ook vertegenwoordigers van organisaties tot een gezamenlijk project. Om “integratie van allochtone jeugd in de natuur” te bevorderen willen Stichting Ecokids Nederland (SEN), TEMA-NL en het IVN allochtone kinderen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar door het al bestaande ecokidsprogramma in contact brengen met de Nederlandse natuur. In de afgelopen jaren heeft SEN ervaring opgedaan met allochtone kinderen als deelnemers aan het ecokidsprogramma. Het blijkt dat hun beeld van natuur en hun natuurbeleving sterk verschilt van dat van autochtone kinderen. Turkse kinderen kennen vooral via hun ouders en familie een functionele omgang met de natuur (natuur als voedselbron) terwijl autochtone kinderen de natuur vooral vanuit de recreatieve kant bekijken.

Dit project gaat in op de uitwisseling van de leuke kanten van natuurbeleving en communicatie tussen de bevolkingsgroepen. Het project bevordert integratie door ontmoetingen van “allochtone en autochtone ecokidsgroepen” uit dezelfde regio en heeft niet alleen betrekking op de gezamenlijke zorg voor natuur en milieu, maar ook op de gezamenlijke zorg voor de totale leefomgeving, de wijze waarop hierin met elkaar wordt omgegaan en hiervoor samen verantwoordelijkheid wordt gedragen.

Het project is tevens een vorm van interculturalisatie: Nederlandse en Turkse medewerkers van SEN, het IVN en TEMA.NL ontwikkelen samen het programma en voeren het uit.

Een waterinitiatief in Rotterdam

Werkgroep Water in Rotterdam

Tijdens het Wereldcafé in Rotterdam is het initiatief ontstaan om een werkgroep water op te zetten. Water als invalshoek voor samenwerking kreeg veel bijval van de aanwezigen. Het is interessant om kennis en ervaring uit te wisselen tussen diverse gemeenschappen over de beelden die er zijn over de rol en betekenis van water in het land van herkomst en in Nederland. Wat betekent omgaan met water voor je huishouding, je wijk en je stad? Het plan is om een Rotterdamse Werkgroep Water op te zetten waarin verschillende organisaties participeren. Deze werkgroep zou vervolgens een belangrijke advies- en publieksfunctie naar andere inwoners kunnen vervullen.

Een deelnemer van het Wereldcafé, Irja Verweijen, landschapsarchitect en kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 in Capelle a/d IJssel, zocht contact met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard met het verzoek om te helpen dit waterinitiatief verder te ontwikkelen. Dijkgraaf Hans Oosters sprak zich direct positief uit over het initiatief. Het is voor de waterschappen belangrijk om inwoners te betrekken bij de waterproblematiek. Als eerste vervolgactie organiseren de initiatiefnemers (van het Wereldcafé) en de afdeling educatie van het Hoogheemraadschap een excursie waarvoor diverse lokale organisaties worden uitgenodigd.

De organisatoren hopen dat de excursie een aantal enthousiaste deelnemers zal opleveren die zitting gaan nemen in de werkgroep water. Deze werkgroep zal zich in eerste instantie gaan bezighouden met educatieve activiteiten rond het thema water in de eigen leefomgeving.

‘Veel mensen denken dat natuur, milieu en landschap ver van hen afstaat. Die kunnen met dit initiatief weer heel direct bij de mensen, in de eigen wijk en omgeving worden gebracht. Natuur, milieu en landschap bestaan niet alleen in een natuurfilm. Je bent er zelf meer bij betrokken dan je vaak denkt.’

Irja Verweijen

Projectpartners over 'Samen inkleuren'

In deze tijden waarin integratie een “hot issue” is, vind ik het mooi om te merken dat door de initiatieven van dit project mensen met uiteenlopende achtergronden niet alleen betrokken worden bij natuur, milieu en leefomgeving maar, waarschijnlijk nog belangrijker, onderling betrokken raken! Als IVN Consulentenschap Zuid-Holland hebben we in dit project dan ook diverse partijen bij elkaar gebracht om te werken aan een duurzame samenleving en zijn we zo met elkaar een stapje dichterbij een kleurrijke toekomst gekomen.

Ernest Briët Regiodirecteur IVN Noord-en Zuid-Holland

Wij nodigen iedereen uit om samen bij te dragen aan een duurzame samenleving door betrokkenheid bij natuur, milieu en landschap, graag worden wij daarvoor ook door u uitgenodigd.

Peter Rombouts, Voorzitter IVN Nederland

Diversiteit is een kracht. Iedere organisatie, iedere persoon heeft zijn eigen invalshoek. Door praktische samenwerking op basis van een open houding, interesse in elkaar en de bereidheid van elkaar te leren, kunnen we elkaar aanvullen. Zo ontstaan mooie initiatieven met een groot bereik in de samenleving. Diversiteit is de krachtige basis voor een duurzame samenleving!

Rachel Heijne, directeur VeM

Bijzonder aan de Wereldcafés was dat er veel verschillende allochtone doelgroepen bijeen waren met een diverse migratiegeschiedenis en

Het project 'Samen werken aan interculturalisatie en duurzame ontwikkeling' heeft geleid tot interessante nieuwe samenwerkingsverbanden. Dit jaar zijn daardoor al een aantal leuke initiatieven gerealiseerd en ook voor de komende jaren liggen ambitieuze plannen klaar. De meerwaarde van het project zit met name in het bij elkaar brengen van verschillende expertises - van elkaar leren staat centraal. Bovendien ontstaan door het project interessante dwarsverbanden tussen twee belangrijke beleidsterreinen en Cos Rijnmond & Midden Holland, diversiteit en Duurzame Ontwikkeling.

**Drs. H. Bemelmans, Directeur COS Rijnmond & Midden Holland,
Centrum voor internationale samenwerking**

De DCMR zet zich sinds 2004 in voor 'milieubeleid ten aanzien van huishoudens' in Rotterdam. Belangrijk element van dit beleidsterrein is het vergroten van de bewustwording van de Rotterdammer, ook de allochtone Rotterdammer. Een beter milieu begint tenslotte bij jezelf. Dit project draagt bij aan die bewustwording. Het project was leuk, leerzaam en zeker ook vernieuwend: we hebben elkaar gemotiveerd, van elkaar geleerd en netwerken uitgebreid. De doelgroep allochtonen, soms moeilijk bereikbaar, is door dit project makkelijker te bereiken.

M. Bakker, Directielid DCMR

Nederland wordt steeds kleurrijker. Dat is op veel plekken duidelijk zichtbaar, maar op andere plaatsen is dat minder duidelijk. Zo is die verkleuring nog niet zo goed zichtbaar op het terrein van natuur en duurzaamheid. Dat wil niet zeggen dat 'nieuwe Nederlanders' geen interesse hebben in natuur en een duurzame samenleving. Zij hebben daar wel degelijk aandacht voor, zoals blijkt uit de initiatieven die zij

Het Rotterdams Milieucentrum wil met haar project 'MilieuDivers' meer allochtonen en jongeren interesseren voor natuur, milieu en duurzaamheid. Het werven van nieuwe doelgroepen is niet zo moeilijk, maar ze behouden dat is de kunst! Onze deuren zullen eerst open moeten staan voor de nieuwe groepen. Met elkaar samenwerking en het actief betrekken van nieuwe doelgroepen bij de organisaties is de sleutel tot succes en diversiteit!

Mohamed Hacene ing., projectleider MilieuDivers, Rotterdams Milieucentrum

Voor het Landelijke Centrum Opbouwwerk staat het stimuleren van participatie en zelforganisatie van burgers centraal. Op het gebied van groen en natuur is er nog een wereld te winnen. Het initiatief van het IVN om in Zuid-Holland om buiten de "platgetreden groene paden" multiculturele ontmoetingen te organiseren en met elkaar van gedachte te wisselen over het belang van natuur voor een leefbare en solidaire samenleving verdient navolging.

Cees Stuurrop, Programmamanager LCO

Duurzaam op Aarde, daar maken we graag Werk van.

In de multiculturele samenleving willen we met de ander in gesprek komen, ieder vanuit zijn eigen levensvisie. Zo kunnen we samen werken aan een leef- en werkstijl die rekening houdt met nu en later. We doen dit graag in samenwerking met anderen, gebruik makend van ieders, diverse, talenten.

Gea Boessenkool, Directeur Aarde-Werk

Gemeente Den Haag wil zoveel mogelijk burgers betrekken bij natuur en

Fonds 1818

Deze uitgave is tot stand gekomen met financiële steun
van de Provincie Zuid-Holland en Fonds 1818